

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Δικαστικές Διαδικασίες](#) > [Αστικές Υποθέσεις](#) > [Διεξαγωγή Αποδείξεων](#) > Portugal

Διεξαγωγή αποδείξεων

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Πορτογαλία

1 Βάρος της απόδειξης

1.1 Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν το βάρος της απόδειξης;

Οι γενικοί κανόνες σχετικά με το βάρος της απόδειξης καθορίζονται στα άρθρα 342 έως 348 του [Αστικού Κώδικα](#).

1.2 Υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης; Σε ποιες περιπτώσεις; Είναι δυνατό στις περιπτώσεις αυτές να προσκομισθούν αποδείξεις περί της μη ισχύος συγκεκριμένου νόμιμου τεκμηρίου;

Ναι, υπάρχουν κανόνες που εξαιρούν ορισμένα πραγματικά περιστατικά από το βάρος της απόδειξης.

Στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- άρθρο 412 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#) — Πραγματικά περιστατικά για τα οποία δεν απαιτείται προβολή ισχυρισμών ή απόδειξη
- άρθρο 350 του [Αστικού Κώδικα](#) — Νόμιμα τεκμήρια

Ωστόσο, τα νόμιμα τεκμήρια μπορούν να ανατραπουν με ανταπόδειξη, εκτός εάν αυτό απαγορεύεται από τον νόμο (άρθρο 350 παράγραφος 2 του [Αστικού Κώδικα](#).)

1.3 Σε ποιο βαθμό πρέπει το δικαστήριο να πεισθεί για ένα πραγματικό περιστατικό ώστε να βασίσει την απόφασή του στην ύπαρξη αυτού του πραγματικού περιστατικού;

Ο δικαστής είναι ελεύθερος να αξιολογεί τα αποδεικτικά στοιχεία με βάση την εύλογη πεποίθησή του σε κάθε περίπτωση. Η ελεύθερη εκτίμηση των αποδείξεων από τον δικαστή δεν καλύπτει πραγματικά περιστατικά για τα οποία ο νόμος απαιτεί ειδικές διατυπώσεις απόδειξης ή εκείνα τα οποία μπορούν να αποδειχθούν μόνον εγγράφως ή αποδεικνύονται πλήρως είτε με έγγραφα είτε με συμφωνία ή ομολογία των διαδίκων (άρθρο 607 παράγραφος 5 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Το δικαστήριο οφείλει να λαμβάνει υπόψη όλες τις αποδείξεις, ανεξαρτήτως εάν προέρχονται από τον διάδικο που όφειλε να τις προσκομίσει, με την επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπουν ότι η απόδειξη ενός πραγματικού περιστατικού είναι αλυσιτελής εάν δεν προσκομίζεται από συγκεκριμένο ενδιαφερόμενο διάδικο (άρθρο 413 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Η αξία κάθε αποδεικτικού μέσου ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του (άρθρα 369 έως 396 του [Αστικού Κώδικα](#)).

2 Διεξαγωγή αποδείξεων

2.1 Απαιτείται πάντοτε αίτηση διαδίκου για τη διεξαγωγή των αποδείξεων ή μπορεί ο δικαστής σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματοποιήσει τη διεξαγωγή των αποδείξεων αυτεπαγγέλτως;

Η διεξαγωγή αποδείξεων δεν υπόκειται κατ' ανάγκη σε αίτημα ενός εκ των διαδίκων.

Το πορτογαλικό δίκαιο καθιερώνει την αρχή της ανακριτικής διαδικασίας, δηλαδή εναπόκειται στον δικαστή να αναλαμβάνει ή να διατάσσει, ακόμα και αυτεπαγγέλτως, τη διενέργεια όλων των αναγκαίων πράξεων για την εξακρίβωση της αλήθειας και της δίκαιης διεξαγωγής της δίκης σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί (άρθρο 411 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.2 Ποιες είναι οι ενέργειες μετά την έγκριση της αίτησης διαδίκου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων;

Κατά την προκαταρκτική συζήτηση ή με διάταξη, ανάλογα με την περίπτωση, το δικαστήριο καθορίζει ποια αποδεικτικά στοιχεία είναι παραδεκτά και θα προσκομιστούν (άρθρα 591 και 593 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Κατά γενικό κανόνα, η διεξαγωγή αποδείξεων πραγματοποιείται κατά την τελική συζήτηση (άρθρο 604 παράγραφος 3 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)), αλλά, κατ' εξαίρεση, το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την εκ των προτέρων προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων (άρθρο 419 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Εάν, μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας, ο δικαστής κρίνει ότι δεν διαθέτει επαρκείς πληροφορίες, μπορεί να διατάξει την επανάληψη της ακροαματικής διαδικασίας και να εξετάσει τα πρόσωπα που επιθυμεί ή να διατάξει τις λοιπές απαραίτητες ενέργειες (άρθρο 607 παράγραφος 1 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.3 Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί το δικαστήριο να απορρίψει αίτηση διαδίκου για συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων;

Γενικά, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 6 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#) υποχρέωση οικονομικής διαχείρισης, εναπόκειται στον δικαστή να απορρίψει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δεν είναι συναφή ή είναι απλώς παρελκυστικά.

Τα ακόλουθα παραδείγματα, μεταξύ άλλων, οδηγούν σε ολική ή μερική απόρριψη του αιτήματος διεξαγωγής αποδείξεων:

- περιορισμός του αριθμού των μαρτύρων (άρθρο 511 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- κωλύματα (άρθρο 496 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- όρκος και προκαταρκτική εξέταση (άρθρο 513 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- πραγματικά περιστατικά στα οποία μπορεί να βασίζεται η κατάθεση διαδίκου (άρθρο 454 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))

2.4 Ποια είναι τα διάφορα αποδεικτικά μέσα;

Υπάρχουν τα ακόλουθα αποδεικτικά μέσα:

- τα τεκμήρια (άρθρο 349 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- η ομολογία (άρθρο 352 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- οι δηλώσεις των διαδίκων (άρθρο 466 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).
- τα έγγραφα (άρθρο 362 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- η πραγματογνωμοσύνη (άρθρο 388 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- η αυτοψία (άρθρο 390 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- η μαρτυρική κατάθεση (άρθρο 392 του [Αστικού Κώδικα](#)).
- η απόδειξη μέσω προσκόμισης κινητών ή ακινήτων (άρθρο 416 παράγραφος 1 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.5 Ποιες είναι οι μέθοδοι συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων από την κατάθεση μαρτύρων και σε τι διαφέρουν από τη συγκέντρωση αποδείξεων που προέρχονται από πραγματογνώμονα;

Ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων και εκθέσεων/γνωμοδοτήσεων πραγματογνωμόνων;

Υπάρχουν διάφορα μέσα για διεξαγωγή αποδείξεων με μάρτυρες σύμφωνα με τα άρθρα 452, 456, 457, 466, 500, 501, 502, 503, 506, 518 και 520 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#):

- αυτοπρόσωπη ή με τεχνολογικά μέσα εμφάνιση διαδικών και μαρτύρων σύμφωνα με το άρθρο 502 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)
- εξέταση με αίτηση για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων ή με ειδική επιστολή κλήτευσης [άρθρο 500 στοιχείο b) του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)]
- εξέταση στον τόπο κατοικίας ή στην έδρα των υπηρεσιών (άρθρο 503 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- γραπτή εξέταση (άρθρο 517 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- γραπτή κατάθεση (άρθρο 518 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- άμεση επικοινωνία του δικαστηρίου με τον μάρτυρα (άρθρο 520 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))
- εξέταση στον τόπο της υπόθεσης (άρθρο 501 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#))

Όσον αφορά τα μέσα διεξαγωγής αποδείξεων με τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, σύμφωνα με τα άρθρα 486, 490 και 492 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#), διαφέρουν από τα ως άνω μέσα διεξαγωγής αποδείξεων με μάρτυρες, ως εξής:

- Οι πραγματογνώμονες παρίστανται στην τελική ακροαματική διαδικασία όταν το ζητήσει οποιοσδήποτε διάδικος ή το διατάξει ο δικαστής. Οι πραγματογνώμονες επίσημων ιδρυμάτων, εργαστηρίων ή επίσημων υπηρεσιών εξετάζονται μέσω βιντεοδιάσκεψης από τον τόπο εργασίας τους (άρθρο 486 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).
- Το δικαστήριο μπορεί να διενεργήσει αυτοψία σχετικά με πράγματα ή πρόσωπα, να μεταβεί στον τόπο της υπόθεσης ή να ζητήσει την ανασύσταση των πραγματικών περιστατικών, και ο δικαστής συνοδεύεται από τεχνικό εφόσον το κρίνει σκόπιμο (άρθρα 490 και 492 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Οι κανόνες σχετικά με την υποβολή γραπτών αποδεικτικών στοιχείων, εκθέσεων ή πραγματογνωμόνων καθορίζονται στο άρθρο 416 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.6 Υπάρχουν αποδεικτικά μέσα με μεγαλύτερη αποδεικτική αξία από τα άλλα;

Ναι, η αποδεικτική ισχύς ποικίλλει ανάλογα με τη φύση κάθε αποδεικτικού μέσου (βλ. απάντηση στην ερώτηση 1.3).

2.7 Είναι υποχρεωτική η χρήση συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων για την απόδειξη ορισμένων πραγματικών περιστατικών;

Ναι, ιδίως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- νομική απαίτηση για έγγραφο (άρθρο 364 [Αστικού Κώδικα](#)).
- μη τήρηση του νομικού τύπου (άρθρο 220 του [Αστικού Κώδικα](#)).

2.8 Οι μάρτυρες υποχρεούνται από το νόμο να καταθέσουν;

Όλα τα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το αν είναι διάδικοι ή όχι, έχουν καθήκον να συνδράμουν στη διαπίστωση της αλήθειας σύμφωνα με το άρθρο 417 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

2.9 Σε ποιες περιπτώσεις οι μάρτυρες μπορούν να αρνηθούν να καταθέσουν;

Οι περιπτώσεις νόμιμης άρνησης κατάθεσης προβλέπονται στο άρθρο 497 [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

2.10 Μπορεί ένα πρόσωπο που αρνείται τη μαρτυρία να υποστεί κυρώσεις ή να εξαναγκασθεί να καταθέσει;

Όλα τα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το αν είναι διάδικοι ή όχι, έχουν καθήκον να συνδράμουν στη διαπίστωση της αλήθειας σύμφωνα με το άρθρο 417 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

Σε όσους αρνούνται να συνεργαστούν, επιβάλλεται πρόστιμο, με την επιφύλαξη πιθανών μέσων καταναγκασμού

(άρθρο 417 παράγραφος 2 του κανονισμού [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Εάν ο μάρτυρας απουσιάζει αδικαιολόγητα, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει πρόστιμο ή να διατάξει την κράτησή του (άρθρο 508 παράγραφος 4 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.11 Υπάρχουν πρόσωπα τα οποία δεν επιτρέπεται να εξετάζονται ως μάρτυρες;

Ναι. Υπάρχουν μαρτυρίες που δεν μπορούν να ληφθούν. Είναι οι εξής:

- Δεν μπορούν να καταθέσουν ως μάρτυρες πρόσωπα που δεν έχουν την πνευματική ικανότητα να καταθέσουν ως προς τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούν αντικείμενο της διεξαγωγής αποδείξεων, σύμφωνα με το άρθρο 495 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).
- Τα πρόσωπα που ενδέχεται να καταθέσουν ως διάδικοι δεν μπορούν να καταθέσουν ως μάρτυρες (άρθρο 496 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

2.12 Ποιος είναι ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων κατά την εξέταση μάρτυρα; Υπό ποιους όρους μπορεί ένας μάρτυρας να εξεταστεί με τηλεδιάσκεψη ή άλλα τεχνικά μέσα;

Ο ρόλος του δικαστή και των διαδίκων στην εξέταση μαρτύρων διέπεται από το καθεστώς που αφορά την κατάθεση μαρτύρων, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 516 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

Οι μάρτυρες καταθέτουν στην τελική συνεδρίαση είτε με προσωπική παρουσία στο δικαστήριο είτε μέσω βιντεοδιάσκεψης (άρθρο 500 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)). Η εξέταση μαρτύρων με τεχνολογικά μέσα, όπως η τηλεδιάσκεψη, διέπεται από το άρθρο 502 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

3 Αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

3.1 Στις περιπτώσεις που τα αποδεικτικά στοιχεία δεν έχουν συγκεντρωθεί με νόμιμο τρόπο από διάδικο, μπορεί να τα χρησιμοποιήσει το δικαστήριο για την έκδοση της απόφασής του;

Ναι. Για παράδειγμα, αποδεικτικά στοιχεία που λαμβάνονται χωρίς σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όπως απαιτείται από το άρθρο 490 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#).

3.2 Γίνονται δεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία οι μαρτυρίες των διαδίκων;

Ναι. Στην περίπτωση της απόδειξης με ομολογία, η οποία συνίσταται στην αναγνώριση, από τον διάδικο, ενός πραγματικού περιστατικού που είναι δυσμενές γι' αυτόν και ευνοεί τον αντίδικο, και λαμβάνεται μέσω κατάθεσης του διαδίκου (άρθρο 352 του Αστικού Κώδικα και άρθρο 452 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

Το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα τις δηλώσεις των διαδίκων, εκτός εάν περιλαμβάνουν ομολογία (άρθρο 466 παράγραφος 3 του [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#)).

4 Έχει ορίσει το εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, άλλες αρχές που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις δυνάμει του κανονισμού; Εάν ναι, στο πλαίσιο ποιων διαδικασιών είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή αποδείξεων; Μπορούν μόνο να ζητήσουν τη διεξαγωγή αποδείξεων ή και να συνδράμουν στη διεξαγωγή αποδείξεων βάσει παραγγελίας από άλλο κράτος μέλος; Βλ. επίσης γνωστοποίηση βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

Η Πορτογαλία δεν έχει ορίσει άλλες αρχές και η διεξαγωγή αποδείξεων για τους σκοπούς των δικαστικών διαδικασιών εμπίπτει στην αρμοδιότητα των πορτογαλικών δικαστηρίων.

Εφαρμοστέα νομοθεσία

[Αστικός Κώδικας](#)

[Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας](#)

Σημείωση:

Οι πληροφορίες στο παρόν δελτίο δεν δεσμεύουν το σημείο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ούτε τα δικαστήρια ή άλλες οντότητες και αρχές και υπόκεινται στην εξελισσόμενη ερμηνεία τους από τη νομολογία. Παρά το γεγονός ότι τα ενημερωτικά δελτία ενημερώνονται σε τακτική βάση, δεν υποκαθιστούν το εκάστοτε ισχύον κείμενο του νόμου.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 27/11/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα